

ਵਿਨੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਸੀਤਾ ਰਾਮ , - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ,—ਜਵਾਬਦਾਰ

2002 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 1872

8 ਮਾਰਚ, 2006

ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963, ਕਲਾ. 136—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ-ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ-ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ-ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ- ਕੀ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ ਅਸਲ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਟੇਅ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਨਹੀਂ - ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਟੇਅ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਡਿਕਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 183 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਿਆਦ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1963 ਐਕਟ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਕਰੀ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 8 ਅਤੇ 9)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, 28 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1496, 1998 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੰਡੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 724 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। 7 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 17 ਅਤੇ 18)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਨ.

ਆਰ.ਕੇ.ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ।

ਨਿਰਣਾ

ਵਿਨੀ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਨ. ਮੋਹਤਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ-ਧਾਰਕ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 31 ਜਨਵਰੀ, 1976 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1977 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 482 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 26 ਮਈ, 1980 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1980 ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1578, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 18 ਜੁਲਾਈ, 1980 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 31, 1994।

(3) ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ 15 ਜੂਨ, 1994 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੱਜ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੱਜਮੈਂਟ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀਮਾ ਸੀ . ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਫ਼ਰਮਾਨ 31 ਜੂਨ, 1976 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, 15 ਜੂਨ, 1994 ਨੂੰ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ

ਤੱਕ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 31 ਮਾਰਚ 1994 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

(4) ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ, - ਮਿਤੀ 7 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ/ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ **ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ (1)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 31 ਜਨਵਰੀ, 1976 ਦੇ ਅਸਲ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 26 ਮਈ, 1980 ਨੂੰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1980 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 1578 ਹੋਣ ਕਰਕੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 31 ਮਾਰਚ, 1994 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਢਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੀ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਸਲ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਅਪੀਲੀ ਡਿਕਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ?

(7) ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 183 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅੰਤਮ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

(1) (2001) 1 SCC 469

(9) enacOn eneactmentitof;iLimitation)(Act,Li1963,tiLimitat 1908, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1963 ਦਾ ਧਾਰਾ 136) ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)। ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ, 1963 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਆਰਟੀਕਲ 136

ਸੂਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ	ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੀਵ ਦਾ ਰਿਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।
136. ਕਿਸੇ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ (ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼।	ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ	(ਜਦੋਂ) ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਵਰਤੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

(10) ਆਰਟੀਕਲ 136 ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਲ ਇਹ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਮੂਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਟੇਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ/ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਸਟੇਅ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ

(Viney Mittal, J.)

ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਭਾਰਤ ਨਿਧੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਹਿਗਲ ਬੁਦਰਜ਼, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2)** ਅਤੇ **ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3)**। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਰਣੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ/ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। **ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ' ਤੇ ਵੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(11) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ/ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਕਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਡੀਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 31 ਮਾਰਚ, 1994 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 15 ਜੂਨ, 1994 ਨੂੰ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ, ਫੈਸਲੇ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(13) **ਛੋਟਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ 28 ਮਈ, 1998 ਨੂੰ 1998 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1496 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ **ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)**, ਜੋ ਕਿ **ਭਾਰਤ ਨਿਧੀ ਲਿਮਿਟਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ

(2) 1979 ਆਰਐਲਆਰ 199

(3) 1998 (2) PLR 694

ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਗੁਇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਮੋਦਕ, (4) ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਉਲਟ

(4) AIR 1985 S.C. III

(5) (2004) 8 S.C.C. 724

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਛੋਟਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹਸਤੀ ਗੁਆ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

(14) ਇੱਕ *rec Inta* ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, *itan3identical* ਵਿਵਾਦ ਡਬਲਯੂ ਈ (*ਸੁਪਰਾ*) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ। ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਅਸਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਆਰਡਰ ਤੋਂ।

(15) **ਚੰਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਕੇਸ** (*ਸੁਪਰਾ*) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਕਾਨੂੰਨ-ਪੁਸਤਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ **136 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ** ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਲਈ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸਟੇਅ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਬੇਅਰਥ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **136** ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ **136** ਫਾਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ **48(1)** ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ

(Viney Mittal, J.)

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਕਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੂਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਹੋਣ, ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਸਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ। ਇਹ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂ-ਸਪੁਰਦਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਲਟਾ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ-ਮੱਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਅਪੀਲੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਵਿਲੀਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

(16) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੂਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ

(4) AIR 1985 S.C. III

(5) (2004) 8 S.C.C. 724

ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(17) **ਫਲੋਤਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਚੰਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਵਿਵਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।**

(18) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 7 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਨ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ